

N:o 26.

Af Herr P. M. Larsson i Löa: Angående ändringar och tillägg i Kongl. förordningen om mått och vikt af den 22 November 1878.

Vid förra årets riksdag förevar fråga om ändring eller tillägg i metersystemet, utan att önskad resultat uppnåddes. Behovet af sådana lagliga mått- och vigtenheter, som särskildt lämpa sig för våra inhemska förhållanden, qvarstå alltså fortfarande, hvadan äfven jag från min ståndpunkt anser mig böra påkalla Riksdagens uppmärksamhet för att få detta behof snarast möjligt afhjelpat.

I bergslagsorterna har man på många ställen vid grufvefälten öfvergått till metersystemet och för enkelhetens skull vid malmvägnigen redan antagit benämningen *ton* för en vigtsats af 1,000 kilogram, som motsvaras af 23 centner 52 skålpund 52 ort. Att den engelska ton är en något större vigtenhet, eller, närmare angifvet, 1,016,048 kilogram, som efter »decimalsystemet» gör 23 centner 91 skålpund 29 ort, har man ej ansett böra utgöra hinder för benämningens antagande, helst om till undvikande af förblandning med den engelska ton det varder stadgadt, att ett tusen kilogram benämnes *metrisk ton*. Det må äfven anmärkas, att Kongl. Styrelsen för statens jernvägstrafik i sina årsberättelser redan gifvit ett slags häfd åt användningen af en metrisk ton. Men då äfven med antagande af benämningen metrisk ton afståndet mellan ett och tusen kilogram i många fall är alldeles för stort, och man konventionellt redan börjat benämna ett hundra kilogram med ett särskildt namn, torde detta lämpligast böra blifva *metrisk centner*.

Med afseende på *kol* och *ved* föreskrifves i Kongl förordningen om mått och vikt af 22 November 1878, att derom skall gälla hvad redan är eller framdeles varder stadgadt. Som emellertid halfva öfvergångstiden till metersystemets allmänne införande redan är förlupen, torde löftet om ett framtida stadgande, som gifvits och hållits beroende af det behof, som kunde komma att låta förnimma sig, nu böra fullgöras.

För kolhandeln, särdeles inom bruksdistrikten och eljest å orter, der koltransporten sker å jernväg, är det af stort behof att få något slags justerad kolmått, som hänför sig till metersystemet, hvilket nu ett par år är infördt vid jernvägarne, enär vagnarne för kolfraktningen blifvit till kubikinnehållet derefter märkta. Efter år 1888 blifver för alla händelser åtgärden i dylikt syfte alldeles nödvändig. Dess bättre är ock en reform derutinnan ganska enkel. Ett rymdmått, om 20 hektoliter kan justeras och benämnas kolläst. Detta motsvarar 1,011 gammal läst om 12 tunnor å 63 kannor.

Beträffande vedmåttet vore det lämpligt att justera en nyfamn om två meters längd och två meters höjd motsvarande $\frac{15}{16}$ af den vanliga storfamnen. Ett mindre vedmått af en meters längd och en meters höjd skulle derjemte justeras.

Då de beaktansvärda uttalanden, som äfven gjorts derom att 2-hektoliters målkärlet är för stort och 1-hektoliters väl litet för att vara rätt beqvämt vid mätning af torra varor, så förefaller det, som skulle det vara i sin ordning att ett målkärl om $1\frac{1}{2}$ hektoliters rymd, förfärdigadt i likhet med hvad som för målkärl af 2 och 1 hektoliter är stadgadt, borde få justeras.

På grund af hvad ofvan blifvit anfördt och med hänvisning till den utredning, som lemnades af Tillfälliga Utskottet i fjol, får jag sålunda af rent praktiska skäl vördsamt föreslå,

att Riksdagen med ändring af sin, jemlikt sin skrifvelse den 14 Maj 1876, angående antagandet af det metriska mått- och vigtsystemet, uttalade mening, ville i skrifvelse till Konungen anhålla, att under de allmänna villkor och bestämmelser, som Kongl. förordningen den 22 November 1878 angående mått och vikt äro stadgade,

100 kilogram benämnas *metrisk centner*,
1,000 kilogram benämnas *metrisk ton*, och att det tillåtes justera:

ett kolmått om 20 hektoliter, hvilket benämnes *kolläst*,
ett vedmått om 2 meters längd och 2 meters höjd,
som benämnes *nyfamn*;
ett vedmått om 1 meters längd och 1 meters höjd,
half nyfamn, samt
ett rymdmått af 150 liter, benämndt *halfannan hektolit er*.

Om remiss till Tillfälligt Utskott anhåller vördsamt.

Stockholm den 26 Januari 1885.

P. M. Larsson,
från Örebro län.
